

Natuurlijk is manager foktechniek Charlie Will van Select Sires trots dat zijn aangekochte stier O Man wereldwijd zo veel waardering krijgt. Maar wat hij echt belangrijk vindt, is dat de stier zijn cijfers uit de proefperiode waarmaakt. 'Wanneer veehouders niet tevreden zijn over de fokstierdochters, gaan ze naar andere ki-organisaties. Betrouwbaar testen bindt klanten', stelt de breed gewaardeerde Will.

De kop en de naam van de stier Durham prijken op het shirt van Charlie Will. De manager foktechniek van de Amerikaanse ki-organisatie Select Sires is even in Europa en draagt daarvoor geen maatpak, maar luchtige, typisch Amerikaanse kleding. De 55-jarige Will werkt al meer dan 33 jaar voor Amerika's grootste ki-organisatie Select Sires. Vorig jaar vermarkte Select Sires wereldwijd 9,1 miljoen doses sperma. Niet voor niets promoot Will middels zijn shirt de stier Regancrest Durham. Hoogstpersoonlijk kocht hij de stier die in zowel vrouwelijke als mannelijke lijn de laatste jaren een grote invloed heeft gekregen in het fokprogramma van Select Sires. Maar Durham is slechts een van de vele stieren die Will opspoorde en aankocht. Blackstar, Emory, Elton, Emerson, Jolt, Bellwood Marshall, Blitz en O Man, stuk voor stuk stieren met aanzien waardoor ook de naam van Charlie Will een begrip werd.

O Man geen merker voor melk

Charlie Will startte zijn carrière als verkoper van Select Sires, maar al snel verruilde hij die functie voor het analyseren van koeien voor het paringsprogramma van Select Sires. Na een jaar volgde de overstap tot foktechnicus, zijn eigenlijke droombaan. 'Destijds was stieren aankopen heel simpel. Je had alleen maar de fokwaarde voor melkproductie en daarmee ging je op pad. De rest ging op basis van koefamilies en eigen kennis. In de loop van de jaren kwamen daar steeds meer fokwaarden bij. Ook veranderde de fokkerijrichting wereldwijd voortdurend. Eiwit is een periode belangrijk geweest, nu zijn het de gezondheidskenmerken. Een ding is nooit veranderd: fokken op goede uiers en benen is altijd gebleven.'

Will haalt een laptop uit zijn reistas en toont een aantal grafieken met analyses van fokwaarden. 'Gelukkig is de tijd van de extreme eiwitfokkerij voorbij. Er zijn in dat tijdperk veel goede koefamilies kapot gefokt. Maar ook nu moet je het gebruik van secundaire fokwaarden in het juiste perspectief zetten. In de top van de TPI-lijst zitten stieren waarvan de betrouwbaarheid van de secundaire kenmerken niet hoger komt dan veertig procent. Toch zijn dat dikwijls stieren die vanwege cijfers zoals dochtervruchtbaarheid of celgetal juist wel of juist niet gebruikt worden.'

Het woord betrouwbaarheid loopt als een rode draad door het gesprek. Trots toont Will een lijst met stieren die in de VS een

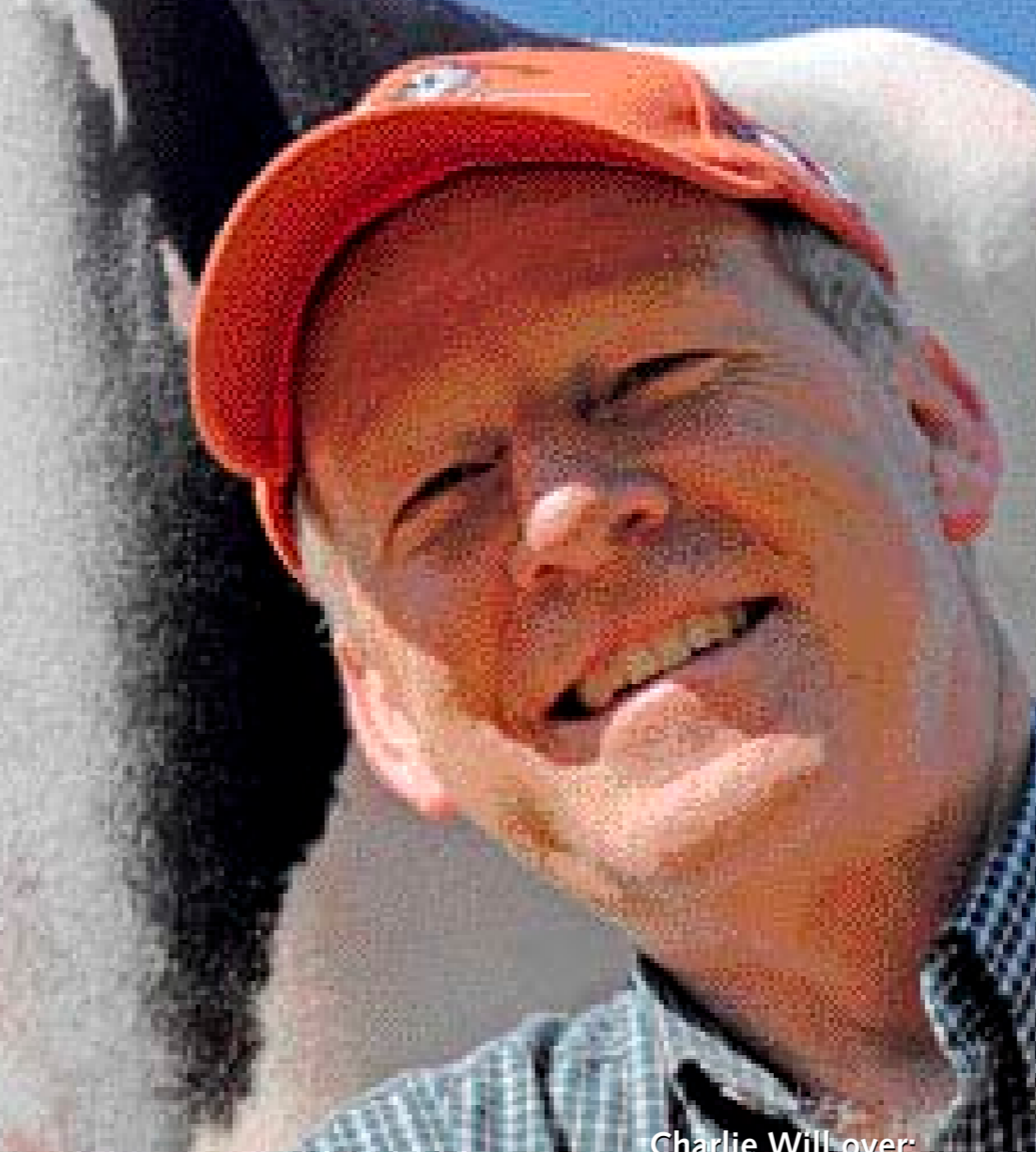
betrouwbaarheid hebben van 97 procent. Acht stieren van de top tien TPI, met O Man als lijstaanvoerder, zijn van Select Sires. 'Daar doen we het voor, dit zijn stieren waarvan de veehouders nu nakomelingen melken. Als veehouders daarover niet tevreden zijn, gaan ze naar andere organisaties. Betrouwbaarheid bindt klanten.'

Amerikaanse stieren worden doorgaans niet geroemd om betrouwbare cijfers, maar die tijd is volgens Will achter de rug. 'We streven bij jonge stieren naar minimaal honderd dochters op tachtig bedrijven. Daarnaast verspreiden we de proefstierrietjes over het hele land zodat we alle klimaat- en managementomstandigheden meenemen in het testsysteem. Er zit vast wel eens een misregistratie tussen, maar daarom is het aantal bedrijven ook zo belangrijk. We hebben liever tachtig dochters op zestig bedrijven dan honderd dochters op veertig bedrijven.'

Om de betrouwbaarheid van de proefstieren te verhogen maken ki-organisaties wereldwijd steeds meer gebruik van genetische merkers en 'genomic selection'. Will is daar duidelijk wat gereserveerder over. 'We gebruiken de beschikbare merkers alleen als we moeten kiezen tussen twee volle broers.' Het blijft even stil. Will twijfelt, maar vervolgt alsnog met een praktijkvoorbeeld. 'Merkers hebben toekomst en vormen een deel van ons selectiesysteem, maar we gooien ons eigen systeem van testen niet weg voordat we meer zekerheid hebben. We hebben recent O Man laten testen, maar hij heeft geen marker voor melkproductie. Waren we louter op de marker-test afgegaan, dan zouden we hem nooit hebben ingezet.'

Aankoop syndicaatstieren

Charlie Will wordt geroemd om zijn koeienkennis, zijn fokkersoog. Niet voor niets stond hij aan de basis van de aankoop van een groot aantal bekende fokstieren. Walkway Chief Mark was zijn eerste stier, maar ook de syndicaatgeteste stieren Rotate, Bell Elton, Emerson en recent Windy-Knoll View Pronto (Outside x Windy-Knoll View Promise) werden door hem naar Select Sires gehaald. 'Syndicaatstieren zijn het moeilijkst om te selecteren. Hoe betrouwbaar is hun informatie? Dat vraagt veel onderzoekswerk. Je neemt een risico, maar wanneer we tot spermaverkoop overgaan, vertellen we altijd hoe de stieren getest zijn. De keuze om ze te gebruiken laten we aan de veehouder. Het zou, zeker achteraf gezien, toch geweldig jammer

Charlie Will over:

Kruisen

'De bekende kruisingsproef in Californië is weliswaar een proef met veel koeien, maar vindt plaats op minder dan tien bedrijven. Hoe groot is de invloed van het management, hoe betrouwbaar zijn de cijfers? Veehouders die beginnen met kruisen verwachten betere gezondheidskenmerken, maar schuif je andere eigenschappen zoals melkaanleg of uivorm niet te snel terzijde? Ik denk dat je net zoveel kan bereiken door betrouwbare holsteinstieren met hoge fokwaarde voor gezondheidkenmerken in te zetten.'

Sperma seksen

'De vraag naar gesekest sperma overstijgt onze verwachtingen. We hebben nu acht machines en binnenkort willen we zelfs uitbreiden. We hadden gedacht dat veehouders moeite zouden hebben met het feit dat het drachtigheidspercentage op zeventig procent zit van gangbaar, maar daar stappen ze makkelijk overheen. Gesekest sperma vraagt extra aandacht op tochtigheidswaarneming en inseminatietechniek. Door die extra aandacht zie je dat het totale management rondom vruchtbaarheid omhooggaat.'

Jaap van der Knaap

Succesvol stieraankoper Charlie Will plaatst se cundaire fokwaarden graag in juist perspectief

'Betrouwbaarheids id bindt klanten'